

Vlada Republike Hrvatske

Izvješće o ispunjavanju obveza iz poglavlja 24. „Pravda, sloboda i sigurnost“

Zagreb, listopad 2010. godine

IZVJEŠĆE O ISPUNJAVANJU OBVEZA IZ POGLAVLJA 24. – PRAVDA, SLOBODA I SIGURNOST

za razdoblje od 11. travnja 2008. godine (predaja Pregovaračkog stajališta za poglavlje 24. Predsjedništvu EU) do listopada 2010. godine

Pregovori o poglavlju 24. – Pravda, sloboda i sigurnost formalno su otvoreni na Međuvladinoj konferenciji o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, održanoj na ministarskoj razini 2. listopada 2009. godine.

Od otvaranja pregovora o pristupanju o poglavlju 24., Hrvatska je poduzela niz aktivnosti i mjera radi ispunjavanja mjerila utvrđenih za privremeno zatvaranje ovoga poglavlja, o čemu su službe Europske komisije bile redovito informirane.

Ovo je završno, sveobuhvatno Izvješće koje prikazuje sve aktivnosti i mjere koje je Hrvatska poduzela s ciljem ispunjavanja obveza koje proizlaze iz Pregovaračkog stajališta Republike Hrvatske i Zajedničkog stajališta EU za poglavlje 24, uključujući i utvrđena mjerila za zatvaranje poglavlja.

I. MIGRACIJE

Hrvatska je nastavila s usklađivanjem nacionalnog zakonodavstva i ojačala institucionalnu sposobnost za punu provedbu pravne stečevine na području migracija.

U ožujku 2009. godine Zakon o strancima (NN 36/09) je izmijenjen radi preciznijeg definiranja pojedinih odredbi i otklanjanja nedostataka uočenih u praktičnoj primjeni Zakona. Tako su primjerice izmijenjene odredbe o odbijanju ulaska, odnosno izlaska stranca iz Republike Hrvatske, a odredba koja se odnosila na ulazak i izlazak maloljetnika iz Republike Hrvatske je brisana. Ulazak maloljetnika u Republiku Hrvatsku uređen je Zakonom o nadzoru državne granice (NN 146/08). Također, proširena je kategorija stranaca kojima se može odobriti privremeni boravak u svrhu spajanja s obitelji. Podzakonska legislativa nadopunjena je Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o putnim ispravama, vizama te o načinu postupanja prema strancima (NN 28/10) i Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o statusu i radu stranaca (NN 65/10).

S ciljem potpunog usklađivanja u IV. kvartalu 2010. godine uputit će se u proceduru donošenja Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o strancima.

Vezano uz administrativne kapacitete linije rada za suzbijanje nezakonitih migracija, sva sistematizacijom predviđena radna mjesta su popunjena. Sada na poslovima suzbijanja nezakonitih migracija radi 350 policijskih službenika visoke i više stručne spreme.

Obuka policijskih službenika za nezakonite migracije u policijskim upravama provodi se na dva načina: kontinuirano sukladno godišnjem planu obuke Ravnateljstva policije, dva puta godišnje, te prema potrebi kroz stručno usavršavanje na radnom mjestu. Redovita obuka se organizira za policijske službenike iz policijskih uprava (regionalna razina) u trajanju od po 3 dana, 8 nastavnih sati dnevno. Navedenu obuku provode policijski službenici Ravnateljstva policije i Državnog inspektorata. Obuhvaćene teme se odnose na šire područje nezakonitih

migracija, uključujući i zaštitu prava migranata, upoznavanje s relevantnim dokumentima EU *acquisa* te na provedbu prisilnih udaljenja i readmisijskih ugovora.

Policijski službenici za nezakonite migracije sa regionalne razine koji su prošli obuku Ravnateljstva policije, nastavljaju sukladno planovima stručnog usavršavanja u svojim policijskim upravama, po načelu multiplikatora, stečena znanja prenositi policijskim službenicima za nezakonite migracije u policijskim postajama. Pored navedenog, obuka se provodila i u okviru suradnje sa međunarodnim organizacijama.

Sve zakonodavne izmjene i institucionalna poboljšanja su dovela do značajnog smanjenja broja nezakonitih migranata koji koriste teritorij Republike Hrvatske za migriranje u pravcu država Europske unije. Pad broja nezakonitih prelazaka državne granice Republike Hrvatske je započeo 2006. godine i bilježi trend smanjivanja (2006. – 5665 osoba; 2007. – 4000 osoba; 2008. – 2013 osoba i 2009. – 1546 osoba).

Poboljšani su kapaciteti na području postupka vraćanja i udaljavanja stranaca te je osigurana zaštita prava zakonitih i nezakonitih migranata prilikom postupanja policijskih službenika. Tijekom 2008. i 2009. godine u Prihvatnom centru za strance u Ježevu adaptacijom i rekonstrukcijom poboljšani su uvjeti smještaja i boravka stranaca. Tijekom 2008. godine izrađena je sveobuhvatna studija izvodljivosti za izgradnju objekta za smještaj maloljetnika-nezakonitih migranata u postojećem Prihvatnom centru za strance u Ježevu i dva nova tranzitna prihvatna centra za nezakonite migrante u Tovarniku i Trilju. Za izgradnju objekta u Ježevu nakon verifikacije idejnog projekta je izdana lokacijska dozvola, u tijeku je izrada glavnog projekta a postupak dobivanja građevinske dozvole je u završnoj fazi. Za Tovarnik i Trilj izrađen je nacrt idejnog projekta, a preostaje riješiti problem vlasništva zemljišta.

Vezano za readmisijske ugovore, Republika Hrvatska je sklopila 25 ugovora o predaji i prihvatu osoba. Sa EU obrascem readmisijskog ugovora usklađeno je 18 ugovora. Od ranije potpisanih readmisijskih ugovora neusklađeni su sporazumi sa Austrijom, Grčkom, Estonijom, Rumunjskom, Švicarskom konfederacijom, Bosnom i Hercegovinom te Saveznom Republikom Njemačkom.

Tijekom druge polovice 2009. godine i prve polovice 2010. godine potpisani su i stupili na snagu readmisijski ugovori s Slovačkom Republikom, Crnom Gorom i Republikom Srbijom, koji su usklađeni s EU obrascem. Do kraja 2011. godine planira se s EU obrascem uskladiti i potpisati readmisijski ugovor s Bosnom i Hercegovinom.

Hrvatska će danom ulaska u EU u potpunosti preuzeti readmisijske ugovore koje je sklopila EU te će ujedno otkazati sve ugovore koji nisu u skladu s pravnom stečevinom EU.

II. AZIL

Republika Hrvatska je uspostavila zakonodavni i institucionalni okvir koji osigurava davanje zaštite svim državljanima trećih država koji se mogu kvalificirati za status državljanina trećih zemalja ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili kao osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita. Hrvatski sustav azila je u funkciji, a opseg zaštite i procedure uključujući i žalbeni postupak u skladu su s pravnom stečevinom EU.

U 2008. godini doneseni su podzakonski akti potrebni za primjenu Zakona o azilu (NN 79/07) koji je stupio je na snagu 1. siječnja 2008. godine.

Hrvatski sabor je 2. srpnja 2010. godine usvojio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o azilu, kojim je provedeno konačno usklađivanje Zakona s pravnom stečevinom EU na području azila.

Na taj način odredbe Zakona o azilu u potpunosti su usklađene sa slijedećim dokumentima:

- Direktivom Vijeća 2003/9/EZ od 27. siječnja 2003. o postavljanju minimalnih standarda za prijem tražitelja azila;
- Direktivom Vijeća 2004/83/EZ od 29. travnja 2004. godine o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljana trećih država ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili kao osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita i o sadržaju dodijeljene zaštite;
- Direktivom Vijeća 2005/85/EZ od 1. prosinca 2005. godine o minimalnim standardima u državama članicama u procedurama za dodjeljivanje i povlačenje izbjegličkog statusa;
- Direktivom Vijeća 2001/55/EZ od 20. lipnja 2001. godine o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučajevima masovnog priljeva raseljenih osoba i mjerama promoviranja raspodjele tereta između država članica u prihvaćanju takvih osoba, i
- Direktivom Europskog Parlamenta i Vijeća 2008/115 EC od 16. prosinca 2008. godine o zajedničkim standardima i postupcima u državama članicama za povratak nezakonitih migranata državljana trećih zemalja.

Tražiteljima azila pruža se besplatna pravna pomoć u žalbenim postupcima.

Novim Zakonom o upravnim sporovima (NN 20/10) Upravni sud će postati sud pune jurisdikcije, a u žalbenom postupku azila postupak će biti u potpunosti usklađen s pravnom stečevinom EU. Povjerenstvo za azil, koje je samostalno i neovisno tijelo, nastaviti će obavljati funkciju drugostupanjskog tijela u postupku azila do 1. siječnja 2012. godine, kada Zakon o upravnim sporovima stupa na snagu. U cilju daljnjeg jačanja neovisnosti i samostalnosti Povjerenstva njegov sastav povećat će se za dodatnog člana iz tijela sudske vlasti koji je imenovan 14. listopada 2010. Novim Poslovníkom o radu detaljno će se urediti djelokrug rada Povjerenstva te način donošenja odluka. Također, radi daljnjeg jačanja neovisnosti osiguran je i novi prostor za rad Povjerenstva i dodatna financijska sredstva za njegov rad, te su pojačani administrativni kapaciteti .

Od 1. siječnja 2012. godine protiv odluke Ministarstva unutarnjih poslova, tražitelji azila će moći podnijeti tužbu upravnom sudu, a podnošenje tužbe imat će suspenzivan učinak. Službenici Ministarstva unutarnjih poslova, Povjerenstva za azil te suci Upravnog suda educirani su i osposobljeni za obavljanje poslova azila.

Kontinuirano se provodi obuka policijskih službenika granične policije o azilu. Obuka se održava u sklopu tečaja za graničnu policiju na Policijskoj akademiji koju je ukupno od 2005. godine do sada završilo 2316 policijskih službenika. Izvedbeni program sastoji se od 5 sati nastave, čiji je cilj osposobiti polaznike za zakonito postupanje sa strancima, tražiteljima azila te ih upoznati s osnovama azilnog zakonodavstva i prakse.

U 2009. godini je podneseno 120 zahtjeva za azil, kojima je obuhvaćeno 147 tražitelja azila. U 2009. godini, u prvostupanjskom postupku Ministarstvo je odobrilo 3 statusa azila. Do 30. rujna 2010. godine zaprimljena su 155 zahtjeva za azil od čega su 84 u postupku. Ministarstvo unutarnjih poslova je u 2010. godini, do 30. rujna, donijelo 97 odluka od čega je postupak obustavljen u 61 slučaju (tražitelj azila odustao od zahtjeva ili pobjegao). Od preostalih 36 odluka koje su donesene u meritumu, u prvostupanjskom postupku odobrene su 4 zaštite i to jedan status azila i tri statusa supsidijarne zaštite.

U 2009. godini Povjerenstvo je riješilo 46 žalbi, od kojih je postupak obustavljen u 15 slučajeva (tražitelj azila odustao od zahtjeva ili pobjegao). Povjerenstvo je prilikom rješavanja žalbi izmijenilo 10 odluka Ministarstva unutarnjih poslova te su odobrena 8 statusa azila i 2 supsidijarne zaštite. Povjerenstvo je u 2010. godini, do 30. rujna, riješilo 41 žalbu, od kojih je 7 postupaka obustavljeno, a 8 žalbi je još u postupku rješavanja. U tom razdoblju Povjerenstvo je izmijenilo 7 odluka Ministarstva unutarnjih poslova i dodijelilo 2 statusa azila i 5 supsidijarne zaštite.

Radi pripreme za provođenje EURODAC i Dublin uredbi izrađeni su Provedbeni plan za uspostavu sustava EURODAC i DubliNet-a u Republici Hrvatskoj te Operativni priručnik za provedbu „Dublin“ postupka.

Nabavljena je i instalirana oprema potrebna za puno ispunjavanje obveza koje proizlaze iz EURODAC i Dublin regulativa.

U Ministarstvu unutarnjih poslova, u Odsjeku za azil ustrojena su dva radna mjesta za potrebe nacionalne Eurodac i Dublinet jedinice. Službenici Ministarstva su prošli edukaciju o Dublin i EURODAC zakonodavstvu i njegovoj praktičnoj primjeni, o raznim tehničkim mogućnostima za funkcioniranje nacionalne EURODAC i DubliNet jedinice te su upoznali radne procese koje provode te jedinice.

III. VIZNA POLITIKA

Plan potpunog usklađenja hrvatskoga viznog sustava s viznim sustavom EU iz prosinca 2006. godine i provedbeni Plan priprema službi vanjskih i unutarnjih poslova za usklađenje viznog sustava iz srpnja 2008. godine, provode se sustavno, kako bi hrvatski vizni sustav bio u potpunosti usklađen najkasnije tri mjeseca prije dana pristupanja EU. Istodobno se uzimaju u obzir promjene vizne politike EU.

Uredba o viznom sustavu (NN 41/08, 56/09 i 153/09) dva je puta izmijenjena i dopunjena: Antigva i Barbuda, Zajednica Bahama, Barbados, Republika Mauricijus, Republika Sejšeli, i Sveti Kristofor i Nevis, uz Crnu Goru i Republiku Srbiju, uvrštene su u popis zemalja čijim državljanima nije potrebna viza za Republiku Hrvatsku te je time izvršeno usklađivanje s „pozitivnim“ popisom EU.

U odnosu na „negativni“ popis EU, u tijeku su pripreme za uvođenje viznoga režima Ruskoj Federaciji. Ovisno o promjenama vizne politike EU prema Republici Turskoj i Bosni i Hercegovini, s objema će se državama dogovorno urediti novi režim uzajamnih putovanja državljana. Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o uzajamnim putovanjima državljana Republike Hrvatske i državljana Ruske Federacije potpisan je 2. ožujka 2010. godine u Moskvi.

U okviru Programa gospodarskog oporavka VRH došlo je do privremenih promjena u hrvatskome viznom režimu, koje su ujedno vezane i uz provedbu mjera iz Akcijskog plana hrvatskoga turizma za 2010. godinu, i olakšavanje ulaska stranih turista u Hrvatsku. Tako je Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 25. veljače 2010. godine privremeno suspendiran vizni režim za državljane Republike Kazakstana, Ruske Federacije, i Ukrajine, i to u razdoblju od 1. travnja do 31. listopada 2010. godine. S obzirom na očekivane promjene vizne politike EU u odnosu na Republiku Albaniju i Bosnu i Hercegovinu, 17. lipnja 2010. godine donesena je i Odluka o privremenoj suspenziji viznoga režima za državljane Republike Albanije, koja se primjenjuje u razdoblju od 1. srpnja do 31. listopada 2010. godine.

Također, Vlada Republike Hrvatske donijela je 25. veljače 2010. godine Odluku o privremenom olakšanom ulasku stranaca u Republiku Hrvatsku, na osnovi valjanih šengenskih dozvola boravka i viza, u svrhu turističkog posjeta Republici Hrvatskoj. Odluka se primjenjuje u razdoblju od 1. travnja do 31. listopada 2010. godine.

Novim Pravilnikom o viznim obrascima (NN 41/10) provedeno je usklađivanje hrvatske vizne naljepnice s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1683/95 kojom se utvrđuje jedinstveni obrazac za vize, kako je izmijenjena i dopunjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 856/2008 od 24. srpnja 2008. godine. Nove hrvatske vize, usklađene sa zahtjevima EU u pogledu jedinstvenog obrasca vize, uvest će se u uporabu u diplomatske misije i konzularne urede Republike Hrvatske u IV. kvartalu 2010. godine. Potpuna usklađenost naljepnice vize i s tajnim tehničkim specifikacijama jedinstvene vize EU moguća je nakon pristupanja Republike Hrvatske EU.

Republika Hrvatska će do pristupanja Europskoj uniji izmijeniti zakonodavstvo na način da se osobne iskaznice izdane prije 2003. godine više neće moći koristiti za prelazak državne granice odnosno za izlazak iz Republike Hrvatske.

Izmjena Zakona o strancima i pripadajućih provedbenih propisa provest će se završno usklađivanje s pravnim instrumentima EU [Uredba (EZ) br. 767/2008 Europskoga Parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o Viznom informacijskom sustavu (VIS) i razmjeni podataka između država članica o kratkotrajnim vizama (Uredba VIS), i Uredba (EZ) br. 562/2006 Europskoga Parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006., kojom se uspostavlja Zakonik Zajednice o pravilima za kretanje osoba preko granica (Zakonik o Schengenskim granicama)] i usklađivanje sa Zakonikom o vizama [Uredba (EZ) br. 810/2009 Europskoga Parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. kojom se uspostavlja Zakonik Zajednice o vizama (Zakonik o vizama)].

Navedenim izmjenama zakonodavstva, ujedno će se uspostaviti potpuna legislativna koherentnost i ujednačenost postupka izdavanja viza na granici i u diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske u inozemstvu.

Međutim, u pogledu izdavanja viza na granici, Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o putnim ispravama za strance, vizama te o načinu postupanja prema strancima (NN 28/10), koji je stupio na snagu 11. ožujka 2010., ukinuta je mogućnost izdavanja viza na granici strancima koji turistički posjećuju Republiku Hrvatsku brodovima na kružnom putovanju. U odnosu na 2008. godinu, kada je postotak viza izdanih na granici bio 11,7 %, i na 2009. godinu, kada je taj postotak smanjen na 8,3 %, u prvih šest mjeseci 2010. godine došlo je do daljnjeg smanjenja te je, od ukupnog broja izdanih viza, njih 4,6 % (2.046 viza)

izdano na granici. Ako se izuzmu vize izdane pomorcima u tranzitu (oko 1.400), postotak viza izdanih na granici je 1,4 %.

Koherentnosti postupka izdavanja viza i njegovoj ujednačenosti, osobito u diplomatskim misijama i konzularnim uredima, znatno je pridonijela uspostava Hrvatske baze podataka o vizama (HBV), u prosincu 2009. HBV je uveden u glavna vizna tijela u Republici Hrvatskoj u sve policijske uprave i postaje i sve diplomatske misije i konzularne urede, osim u Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Libiji. Sustav je implementiran na 44 granična prijelaza u srpnju 2010., a do kraja lipnja 2011. implementirat će se na preostale granične prijelaze koji izdaju vize. Međutim, već od prosinca 2009. svi granični prijelazi imaju mogućnost provjere viza izdanih kroz sustav, na replikaciji HBV-a.

Uspostavom HBV-a Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija posve preuzima ulogu središnjeg državnog tijela nadležnog za pitanja viza izravnim sudjelovanjem u postupku izdavanja viza. Također, olakšana je on-line kontrola nad postupkom izdavanja viza u diplomatskim misijama i konzularnim uredima i omogućeno pravodobno korektivno djelovanje u slučaju uočavanja nepravilnosti u postupku izdavanja viza.

Hrvatska baza podataka o vizama predstavlja osnovu za budući Hrvatski vizni informacijski sustav te će se tijekom 2010. i 2011. godine nastaviti s razvitkom i dogradnjom funkcionalnosti u HBV-u, i drugim pripremama kako bi se ispunili zahtjevi EU i osigurala spremnost za uključivanje u VIS EU. U 2011. planirana je provedba testne faze prikupljanja biometrijskih podataka od podnositelja zahtjeva za izdavanje vize u određenim diplomatskim misijama i konzularnim uredima.

Republika Hrvatska uvela je biometrijske putovnice II. generacije u lipnju 2009., donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana (NN 74/09). Biometrijska putovnica u potpunosti ispunjava zahtjeve definirane u Uredbi Vijeća (EZ) br. 2252/2004, od 13. prosinca 2004. godine, o standardima za sigurnosne značajke i biometrijskim podacima u putnim ispravama što ih izdaju države članice. Putovnica sadrži elektronički nosač podataka koji, uz ostale osobne podatke nositelja, uključuje i biometrijske podatke slike lica i otisaka prstiju.

Biometrijske putovnice započele su se izdavati 29. lipnja 2009. godine u Policijskoj upravi zagrebačkoj, a od 18. siječnja 2010. godine izdaju se u svim policijskim upravama i postajama Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske.

Sustav e-putovnice uveden je do kraja lipnja 2010. u sve hrvatske diplomatske misije i konzularne urede, osim u Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Tripoliju, gdje je uveden u rujnu 2010. Zbog sigurnosnih razloga, implementacija sustava nije moguća u Generalnom konzulatu u Aucklandu (Novi Zeland), gdje je obustavljeno obavljanje konzularne funkcije izdavanja putovnica hrvatskim državljanima.

U svrhu pravilne i ujednačene primjene zakonodavstva o vizama i upoznavanja s viznim *acquisom* te jačanja administrativnih kapaciteta, edukacija konzularnih službenika provodi se kao kontinuirana mjera, u obliku konzularnih tečajeva za službenike koji se upućuju na rad u DM/KU, i konzularnih savjetovanja za konzularne službenike koji su na radu u DM/KU.

Policijski se službenici kontinuirano educiraju i usavršavaju kroz interne seminare i radionice.

Izmjenom Zakona o strancima i pripadajućih provedbenih propisa bit će postignuta pravna koherentnost u postupku izdavanja viza kako u diplomatskim misijama i konzularnim uredima i na granici. Koherentnost primjene zakonodavstva osigurat će se provedbom Plana simultane edukacije konzularnih i policijskih službenika tijekom 2011. godine, čija je izrada u tijeku, i povećanom kontrolom rada službenika na mjestu rada (u diplomatskim misijama i na graničnim prijelazima).

IV. VANJSKE GRANICE I ŠENGEN

Republika Hrvatska je postigla značajan napredak na području upravljanja granicom te kontinuirano provodi aktivnosti predviđene Strategijom integriranog upravljanja granicom i njezinim provedbenim Akcijskim planom, Šengenskim akcijskim planom i drugim strateškim dokumentima, kako bi danom ulaska u Europsku uniju mogla u potpunosti osigurati izvršenje zahtjeva EU u pogledu nadzora vanjskih granica. Navedena Strategija i Šengenski akcijski plan su ažurirani, a Akcijski plan integriranog upravljanja granicom se od usvajanja redovito ažurira na godišnjoj osnovi. Hrvatska svake godine procjenjuje postignute rezultate, prati komplementarnost aktivnosti svih strateških dokumenata te određuje nove aktivnosti. U roku od dvije godine od ulaska u EU, RH će poduzeti sve potrebne aktivnosti kako bi ispunila uvjete za ulazak u Šengenski prostor.

Vlada Republike Hrvatske je 18. ožujka 2010. godine usvojila IV Izvješće za provedbu Strategije integriranog upravljanja granicom, te ažurirani Akcijski plan za integrirano upravljanje granicom i ažurirani Šengenski akcijski plan. Akcijski plan za integrirano upravljanje granicom biti će ažuriran do kraja 2010. godine, a usvojen na Vladi u prvom kvartalu 2011. godine. Ažurirani Akcijski plan će integrirati aktivnosti predviđene Konceptom za zelenu granicu, Konceptom za provedbu kompenzacijskih mjera na unutarnjoj granici, Strategijom razvoja pomorske policije, te Planom nadzora granice Neumskog koridora, područja Metkovića i luke Ploče. Također Akcijski plan će integrirati ažurirano stanje i potrebe nabave tehničke opreme, kadrovske popunjavanja, te će biti uvažene preporuke misije nezavisnih stručnjaka.

U okviru priprema za pristupanje Šengenskom informacijskom sustavu druge generacije (SIS II), u svibnju 2010. godine uspješno je završen projekt „Razvijanje spremnosti za implementaciju SIS II“, tijekom kojeg su određena nadležna tijela Republike Hrvatske za pristup SIS sustavu. Također je izvršena analiza i dobivene su preporuke za usklađivanje informatičke spremnosti za priključenje budućeg Nacionalnog Šengenskog informacijskog sustava (N.SIS) na SIS te postizanje zahtijevane razine informatičke sigurnosti. Definirana je kadrovska struktura Ureda za N.SIS II, a njegovo osnivanje se planira do kraja 2010. godine.

Izmjenama Zakona o nadzoru državne granice (NN 146/08) te izmjenama Zakona o strancima hrvatsko zakonodavstvo usklađeno je s Uredbom (EZ) br. 562/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. godine kojom se utvrđuje Kodeks Zajednice o pravilima za kretanje osoba preko granica (Zakonik o šengenskim granicama) u dijelu koji regulira postupanje granične policije u području nadzora vanjskih i unutarnjih granica, načina obavljanja graničnih provjera, obavljanje nadzora granice na moru i u morskim lukama te u pogledu međunarodne granične suradnje. Ujedno je izmjenama Zakona o nadzoru državne granice iz 2008. provedeno usklađivanje s Uredbom (EZ) br. 863/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. godine, kojom se uspostavlja mehanizam za osnivanje Jedinica granične policije za brze intervencije.

Temeljem izmjena Zakona o nadzoru državne granice doneseni su Pravilnik o načinu obavljanja nadzora državne granice (NN 38/09) i Izmjene Pravilnika o načinu obavljanja nadzora državne granice (NN 45/09).

U cilju usklađivanja s Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća (EZ) br. 1931/2006 od 20. prosinca 2006. godine o pograničnom prometu na vanjskim granicama država članica, napravljene su analize usklađenosti postojećih sporazuma o pograničnom prometu i suradnji (SOPS) s Bosnom i Hercegovinom i Republikom Srbijom, te je pripremljen nacrt novog prijedloga Sporazuma o pograničnom prometu s Bosnom i Hercegovinom. Do datuma pristupanja EU, u bilateralnim kontaktima s Bosnom i Hercegovinom i Republikom Srbijom, Republika Hrvatska će poduzeti sve potrebne aktivnosti radi postizanja pune usklađenosti dvostranih sporazuma o pograničnom prometu između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, i Republike Srbije, s pravnom stečevinom EU.

Broj i kategorija graničnih prijelaza

Trenutno postoji ukupno 189 graničnih prijelaza. U travnju 2009. godine VRH je prihvatila platformu za racionalizaciju i prekategorizaciju graničnih prijelaza, koja je ujedno i polazište za vođenje pregovora sa susjednim državama s kojima će Hrvatska imati vanjsku granicu. Platformom je predviđeno ukidanje 17 graničnih prijelaza, dok će preostali prijelazi biti ukinuti ulaskom u Šengenski prostor, odnosno napuštanjem kontrole na unutarnjoj granici. Ulaskom u Šengenski prostor ukupno će ih biti 98. Od tih 98, biti će 68 međunarodnih i 30 pograničnih (razmatra se ukidanje još 3 pogranična granična prijelaza). Republika Hrvatska je započela pregovore sa susjednim zemljama o relevantnim bilateralnim sporazumima.

Kadrovsko popunjavanje granične policije

Ministarstvo unutarnjih poslova ulaže značajne napore u popunjavanju granične policije te je tako u 2009. i 2010. godini raspoređeno novih 1295 novih policijskih službenika u graničnu policiju. U cilju pripreme granične policije za punu primjenu pravne stečevine EU u 2009. godini, definiran je organizacijsko-kadrovski koncept hrvatske granične policije na budućoj vanjskoj granici. U rujnu 2010. izrađen je Koncept za provedbu kompenzacijskih mjera na unutarnjoj granici.

Za graničnu je policiju ukupno planirano 6204 službenika za ulazak u Šengenski prostor. Na budućoj vanjskoj granici sistematizirano je ukupno 5748 radnih mjesta policijskih službenika. Za unutarnju granicu, sukladno izrađenom Konceptu za provedbu kompenzacijskih mjera na unutarnjoj granici, biti će potrebno oko 456 policijskih službenika. U rujnu 2010. na vanjskoj granici raspoređeno je ukupno 4400 policijskih službenika, a na unutarnjoj 1420 policijskih službenika, dakle sveukupno 5820.

Sukladno novom konceptu za vanjsku granicu sustavno se vrši popunjavanje granične policije novim policijskim službenicima. Do kraja 2010. godine u graničnu policiju biti će raspoređeno još 200 novih policijskih službenika, a u prvom kvartalu 2011. godine dodatnih 350 policijskih službenika. Sukladno planu prijema novih službenika, sa danom pristupanja EU, na vanjskoj granici će biti raspoređeno oko 5350 policijskih službenika.

Svi se navedeni novi policijski službenici trenutno obučavaju na Policijskoj akademiji. Ujedno je u tijeku natječaj za prijem novih 800 policijskih službenika koji će tijekom 2011. završiti temeljnu policijsku obuku. Ovisno o odljevu iz granične policije dio njih će se rasporediti na rad u graničnu policiju. Po ulasku Republike Hrvatske u Šengenski prostor, u skladu s potrebama, izvršiti će se preraspodjela dijela postojećih policijskih službenika sa unutarnjih granica na vanjsku granicu.

Trend odljeva graničnih policajaca u druge linije rada spriječen je dopisom glavnog ravnatelja policije od 25. rujna 2009. godine, kojim je naložena obustava svih premještaja policijskih službenika granične policije koji rade na vanjskoj granici, bez prethodne suglasnosti Uprave za granicu.

Detaljan pregled stanja kadrova za nadzor državne granice nalazi su u Prilogu I.

Obuka policijskih službenika

Obuka se sastoji od temeljne i specijalističke, a provodi se u okviru Policijske akademije. Sukladno predviđenoj dinamici popune granične policije, kontinuirano se provodi i obuka policijskih službenika. Također, provodi se i stručno usavršavanje operativne razine službenika koji rade na poslovima nadzora državne granice u svim Policijskim upravama. Temeljna obuka za zanimanje policajac traje 12 mjeseci, a specijalistički tečaj za graničnu policiju 8 tjedana. Specijalistički tečaj pohađaju svi policijski službenici koji su završili temeljnu obuku, a određeni su za rad u graničnoj policiji. Zbog potrebe osiguranja neprestanog obnavljanja znanja i usavršavanja policijskih službenika granična policija je uspostavila sustav obuke kroz multiplikatore.

U 2009. godini, program specijalističke obuke nadopunjen je u smislu povećanja fonda sati iz područja EU i Šengenskog prava, nadzora državne granice te iz područja rada s Nacionalnim informacijskim sustavom za upravljanje državnom granicom (NISUDG). Ujedno je uvedeno dodatno učenje engleskog ili njemačkog jezika kao obveznih predmeta.

Od 5820 policijskih službenika njih 5039 ima završen specijalistički tečaj za graničnu policiju. U razdoblju od 2008. do listopada 2010. godine za obavljanje poslova granične policije osposobljeno je ukupno 1526 policijskih službenika. (u 2010. godini – 741 policijski službenik). Specijalistička obuka 300 novoprimitljenih službenika koji nisu završili obuku u trajanju od 8 tjedana provesti će se prema planu u dvije skupine po 150 službenika i to jedna do kraja ove godine, a druga početkom iduće godine. Daljnja specijalistička obuka novoprimitljenih policijskih službenika provoditi će se sukladno s dinamikom njihovog prijema u graničnu policiju dok će policijski službenici koji od prije rade u graničnoj policiji (njih 481), a nisu završili osmo-tjedni specijalistički tečaj, isti završiti do ulaska RH u Europsku uniju. Nakon svake obuke, polaznici polažu završni ispit.

Od 2009. godine i uspostave sustava stručnog usavršavanja pomoću multiplikatora, sveukupno je osposobljen 201 multiplikator za sljedeća područja: EU i šengensko pravo, krivotvorenje isprava, suzbijanje krijumčarenja vozila, analiza rizika u graničnoj policiji i korištenje NISUDG. Pored postojećih modula, sustav stručnog usavršavanja dodatno će se proširiti i na područje druge linije kontrole, pomorske policije i drugih tema po potrebi.

Sukladno Planu stručnog usavršavanja, navedeni multiplikatori nastaviti će obučavati policijske službenike na terenu, po područjima za koje su osposobljeni kako bi svi službenici dobili potrebna znanja za primjenu europske pravne stečevine do ulaska u Šengenski prostor.

Opremanje granične policije

Od usvajanja Akcijskog plana za integrirano upravljanje granicom napravljen je značajan iskorak u tehničkom opremanju granične policije. Trenutno, granična policija posjeduje sofisticiranu opremu za obavljanje graničnih provjera i zaštite državne granice.

Ministarstvo unutarnjih poslova definiralo je Standarde tehničke opreme za graničnu policiju i Standarde potrebne infrastrukture na graničnim prijelazima te Plan nabave potrebne tehničke opreme za dostizanje navedenih standarda sa prioritetima opremanja za razdoblje od 2010. do 2013.

Vlada RH je 2009. g. osigurala još 172.091.642 kuna (približno 23 mil. Eura) za potrebe dodatnog tehničkog opremanja granične policije u razdoblju od 2010.-2012. godine.

Tijekom 2010. godine ugovorena je nabava u iznosu 135 milijuna kuna (približno 18.62 Mil. Eura). Od najznačajnije opreme ugovoreno je izgradnja brodova za more i brodova za rijeke, IT oprema za instalaciju NISUDG za granične prijelaze, nabava policijskih vozila, termovizijskih uređaja te uređaja za noćno promatranje. Detaljan pregled stanja tehničke opreme za nadzor granice nalazi se u Prilogu II.

U tijeku je daljnja implementacija NISUDG koji ubrzava proces obavljanja graničnih provjera jer ima optičke čitače putnih isprava, čitač otisaka prstiju, čitače registarskih oznaka vozila i brojač vozila. Cilj je navedenim sustavom opremiti sve granične prijelaze na budućoj vanjskoj granici. Sustav je za sada instaliran na 18 graničnih prijelaza (12 na vanjskoj i 6 na unutarnjoj granici). U tijeku je instalacija sustava na još 52 granična prijelaza na budućoj vanjskoj granici dok će se svi ostali međunarodni granični prijelazi na budućoj vanjskoj granici opremiti navedenim sustavom do kraja 2011. godine.

Na 19 graničnih prijelaza omogućen je pristup INTERPOL-ovom globalnom komunikacijskom sustavu I 24/7 kroz ASF-2 sučelje, dok je na 10 kopnenih i 10 pomorskih graničnih prijelaza omogućena provjera podataka u INTERPOL-olovom sustavu putem MIND sustava.

Na cijelom području Republike Hrvatske uveden je novi digitalni komunikacijski sustav radio veze – „TETRA“, te su sve postaje granične policije i svi granični prijelazi povezani sa središnjim informacijskim sustavom MUP-a.

Infrastruktura

Izrađen je pregled stanja izgrađenosti graničnih prijelaza na budućoj vanjskoj granici, temeljem čega se kontinuirano vrši unapređenje infrastrukture i opremanje svih graničnih prijelaza na budućoj vanjskoj granici.

Slijedom obveza izgradnje graničnih prijelaza sa svim inspekcijskim službama, do pristupanja EU, Republika Hrvatska će imati: na granici sa Bosnom i Hercegovinom 2 takva međunarodna granična prijelaza (Metković II i Stara Gradiška), na granici sa Crnom Gorom jedan takav prijelaz (Karasovići), na granici sa Srbijom jedan (Bajakovo), te dvije pomorske luke (Ploče i Rijeka) i jedna zračna luka (Zagreb).

Za izgradnju graničnog prijelaza Metković II pribavljena je građevinska dozvola a početak radova se očekuje do kraja 2010. godine. Na graničnim prijelazima Karasovići, Stara Gradiška i Ploče u tijeku su radovi na rekonstrukciji samog prijelaza, a radovi na objektima inspekcijskih službi započet će u prosincu ove godine. Radovi za izgradnju novog objekta veterinarske granične inspekcije graničnog prijelaza Bajakovo su u tijeku. Za pomorsku luku Rijeka i zračnu luku Zagreb su objavljeni natječaji za izvođenje radova. Radovi će započeti do kraja 2010. godine.

Neumski koridor

Hrvatska je provela detaljnu analizu situacije na granici s Bosnom i Hercegovinom u području Neuma, Metkovića, kao i luke Ploče. Temeljem provedene analize definirane su konkretne mjere i aktivnosti za podizanje razine kontrole i zaštite državne granice u skladu sa zahtjevima pravne stečevine EU.

Danom pristupanja Europskoj uniji, na Neumskom koridoru, točnije na graničnim prijelazima Klek i Zaton Doli, osigurat će se provođenje nadzora državne granice u skladu sa pravnom stečevinom EU. U cilju veće protočnosti i dosljedne primjene pravne stečevine, nadogradit se granični prijelazi u Neumskom koridoru do kraja II kvartala 2011. Radovi na rekonstrukciji (Klek) i gradnji novog graničnog prijelaza (Zaton Doli) će započeti do kraja godine. Dobivene su potrebne građevinske dozvole te je proveden natječaj za izvođenje građevinskih radova. Infrastrukturni radovi će obuhvatiti proširenje i izgradnju dodatnih prometnih traka, te izgradnju prostora za dodatne provjere. Na svakom graničnom prijelazu bit će ukupno deset prometnih traka (pet za ulaz i pet za izlaz), od čega će jedna na ulazu i jedna na izlazu biti namjenjena za državljane EU/EEA. Nakon izgradnje novih graničnih prijelaza, na istima će se postaviti video nadzor.

Sustavno i redovito se vrši kadrovsko popunjavanje granične policije i tehničko opremanje tih prijelaza. Do kraja 2012. godine popunit će se sva predviđena radna mjesta za graničnu kontrolu i opremiti potrebnom tehničkom opremom za tu vrstu graničnog prijelaza. U cilju olakšavanja granične kontrole i ubrzanja protoka prometa, početkom 2010. instaliran je Nacionalni informacijski sustav za upravljanje državnom granicom na oba granična prijelaza.

Područje zelene granice od graničnog prijelaza Klek prema Metkoviću dnevno se nadzire s ophodnjama i mobilnim timovima (četiri službenika u svakoj smjeni), a područje od graničnog prijelaza Zaton Doli prema Stonu nadzire se s ophodnjama (u svakoj smjeni po

četiri službenika). Pored toga, u suradnji s graničnom policijom Bosne i Hercegovine, provode se i zajedničke ophodnje na tom području s obje strane državne granice.

Posebna pozornost se pridaje nadzoru plave granice na Neumskom koridoru s ciljem sprečavanja svih vrsta nezakonitih prelazaka i krijumčarenja. U tu svrhu izrađen je prijedlog tehničkih rješenja¹ kojim će se osigurati 24-satni nadzor tog područja do pristupanja u Europsku uniju. U tu svrhu na tri mjesta (na graničnim prijelazima Zaton Doli, Klek i poluotok Pelješac) će se instalirati termovizijski uređaji koji će biti umreženi i informaciju dostavljati u centar na graničnom prijelazu Klek odakle će se po potrebi upućivati posada s policijskim plovilom određenim samo za tu svrhu.

Područje Metkovića²

Do kraja II kvartala 2011., na novoj lokaciji, koridoru Vc, biti će izgrađen novi međunarodni granični prijelaz Metković II (Bijača - Pozla gora), sa svim inspeksijskim službama. Postojeći granični prijelaz Metković – Doljani, biti će prekategoričan u granični prijelaz za međunarodni putnički promet i premješten na novu lokaciju u njegovoj neposrednoj blizini. Granični prijelaz će biti izgrađen i opremljen u skladu sa standardima za tu kategoriju prijelaza. Do ulaska u EU, od ostala tri granična prijelaza na području grada Metkovića, planirano je da Gabela Polje I – Gabela, koji je trenutno granični prijelaz za međunarodni putnički promet, bude prekategoričan u granični prijelaz za pogranični promet; dok bi se granični prijelaz za pogranični promet Gabela II – Glibuša, ukinuo; granični prijelaz za pogranični promet Unka – Unka, zadržao bi sadašnji status.

Dio ulice Marka Marulića u Metkoviću, kojim se proteže državna granica, biti će određeno kao prijelazno mjesto a stanovnici te ulice će moći prelaziti s jedne na drugu stranu ulice temeljem Sporazuma o pograničnom prometu i pograničnih propusnica sukladno uvjetima pograničnog režima³.

Nadzor nad tim dijelom granice na području Metkovića, uključujući i ulicu Marka Marulića, u cilju sprečavanja nezakonitog prelaska granice, obavlja jedna ophodnja u svakoj smjeni kao i kroz zajedničke policijske ophodnje (s bosansko-hercegovačkom graničnom policijom) uz graničnu crtu i po dubini teritorija. Sukladno Sporazumu s BiH, ove mješovite ophodnje mogu za vrijeme svoje smjene prema potrebi prelaziti državnu granicu iz jedne države u drugu.

Za stalni nadzor navedenog područja zelene granice (od graničnih prijelaza Unka do Gabela polje I) uspostaviti će se video nadzor s 3 kompleta termovizijskih kamera do kraja 2011. Informacije s tih kamera će se prikupljati u jedan centar koji će biti u Postaji granične policije Metković, a koji će sukladno dobivenim informacijama koordinirati rad ophodnji na terenu.

Ploče

Trenutno je u tijeku rekonstrukcija i modernizacija cijele luke Ploče. Radovi na izgradnji objekata za inspeksijske službe bit će dovršeni do kraja 2011. godine. Istovremeno radi se i na

¹ Detaljan prikaz u Prilogu III

² Detaljan prikaz u Prilogu III

³ Usklađeno s Uredbom Vijeća 1931/2006, čl 15. st. 1.c

proširenju luke. Po završetku svih radova, granična policija dobit će bolje tehničke i infrastrukturne uvjete za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti. Do pristupanja Republike Hrvatske EU osigurati će se puna primjena pravne stečevine EU⁴.

Zelena granica

U rujnu 2010. godine je izrađen nacrt Koncepta zaštite zelene granice, i biti će usvojen do kraja 2010. godine. Koncept predstavlja strateški okvir koji definira organizaciju i metodologiju rada na zelenoj granici. U nacrtu Koncepta definirane su slabe točke postojeće zaštite te mjere koje je potrebno poduzeti. Također, predložena su tehnička rješenja za poboljšanje nadzora kroz korištenje tehničke opreme i pasa tragača obučenih za detektiranje ilegalnih prijelaza državne granice. Prilikom izrade Koncepta i definiranja predstojećih aktivnosti, posebna je pažnja dana uvažavanju preporuka iz Šengenskog kataloga o nadzoru vanjskih granica, povratku i readmisiji te misije nezavisnih stručnjaka.

Na budućoj vanjskoj granici predviđeno je ukupno 1667 policijskih službenika za zaštitu državne granice, dok je trenutno zaposleno 1253 policijska službenika. Zaštitu državne granice na unutarnjoj granici trenutno obavlja 477 policijskih službenika. U obavljanju ovih poslova granična policija koristi odgovarajuću tehničku opremu te na dva mjesta (Imotski i Tovarnik), koja su ocjenjena kao kritična za nezakonite prelaske državne granice, postavljen je video nadzor 24/7 stacioniranim termovizijskim kamerama.

Kontinuirano se vrši obuka policijskih službenika za suzbijanje prekograničnog kriminala i policijskih službenika koji obavljaju poslove zaštite zelene granice (obuka PS u mješovitim ophodnjama, motociklistička obuka, rukovanje sofisticiranim uređajima).

Nabava opreme za zaštitu državne granice (plovila, prijevozna sredstva, termovizijske kamere, uređaji za noćno promatranje, sredstva za prinudno zaustavljanje vozila, itd.) provodi se sukladno Akcijskom planu za integrirano upravljanje granicama i Šengenskom akcijskom planu. Također se kontinuirano vrši nabava i obuka službenih pasa za zaštitu državne granice. Tehnička oprema koja će se koristiti za zaštitu tih kritičnih mjesta povezat će se u sustav na način da informacija odnosno slika bude dostupna u operativnim centrima područno nadležnih policijskih postaja.

Sukladno organizaciji i metodologiji rada na zaštiti zelene granice izmijenjen je Pravilnik o unutarnjem redu Ministarstva unutarnjih poslova. Uvođenjem novog sistema zaštite zelene granice, povećana je mobilnost policijskih službenika, bolje je pokrivanje terena. Prilikom kadrovske popunjavanja prioritet se daje policijskim upravama na jugu (Splitsko-dalmatinskoj i Dubrovačko-neretvanskoj). Popunjavanje radnih mjesta za zaštitu zelene granice vrši se sukladno Akcijskom planu za integrirano upravljanje granicama. Danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, biti će popunjeno najmanje 85% sistematiziranih radnih mjesta za zaštitu zelene granice (u odnosu na definirane šengenske standarde) te će do ulaska u Šengenski prostor biti postignuta potpuna popunjenost.

⁴ Detaljan prikaz u Prilogu III

Plava granica

Za nadzor plave granice izrađena je Strategija razvoja pomorske policije sa pripadajućim Akcijskim planom za njezinu provedbu za razdoblje od 2011. do 2013. godine koja je usvojena na Vladi RH 21. listopada 2010. godine. Time je postavljen strateški okvir za uspostavu učinkovitog sustava nadzora državne granice na moru u skladu sa standardima EU. Ova Strategija definira organizaciju i osposobljavanje pomorske policije, analizu rizika za područje nadležnosti, IT strukturu i tehničku opremljenost kao i suradnju sa drugim tijelima državne uprave i agencijama čiji su poslovi vezani uz postupanje na morskom prostoru Republike Hrvatske. Prema toj Strategiji i njenom Akcijskom planu napravljen je i plan nabave plovila te plan zapošljavanja. Pri izradi Strategije i Akcijskog Plana sudjelovali su stručnjaci iz EU, te su korištena iskustva i najbolje prakse država članica EU.

Sukladno Strategiji i Akcijskom planu, granična policija za nadzor plave granice trenutno raspolaže s 49 plovila (2 plovila tip A⁵ 22 plovila tipa B⁶ i 25 plovila tipa C⁷). Od tog broja ukupno je 28 plovila koje će se rashodovati zbog dotrajalosti sukladno dinamici nabave novih plovila. Do kraja 2013. godine nabaviti će se ukupno 33 plovila, sukladno Šengenskim standardima za nadzor plave granice.

Navedenim Akcijskim planom izmijenjen je broj potrebnih plovila u odnosu na Akcijski plan za integrirano upravljanje granicama (1 plovilo više tip A, 3 plovila više tip B, i 2 plovila manje tip C) što će se uzeti u obzir prilikom slijedećeg ažuriranja Akcijskog plana za integrirano upravljanje granicama.

Trenutno je u pomorskoj policiji sistematizirano 780 radnih mjesta⁸, od čega 275 koji rade na zaštiti plave granice, 337 na graničnoj kontroli na graničnim prijelazima, a 168 su rukovoditelji i ostali policijski službenici (dežurstvo, suzbijanje nezakonitih migracija, prekograničnog kriminala itd.). Sukladno potrebi povećat će se broj sistematiziranih radnih mjesta pomorskih policajaca odgovornih za zaštitu plave granice sa 275 na 332. Povećanje od 57 novih sistematiziranih policijskih službenika odgovornih za zaštitu plave granice bit će pridodano ukupnom sistematiziranom broju pomorske policije kada se usvoji nova sistematizacija u prvom kvartalu 2011. godine (kroz izmjene i dopune Pravilnika o unutarnjem redu Ministarstva unutarnjih poslova). Trenutno je zaposleno 205 službenika pomorske policije na poslovima zaštite plave granice, a prema navedenom Akcijskom planu do 2013. godine popunit će se sva sistematizirana radna mjesta odnosno, zaposlit će se dodatnih 127 službenika.

Sukladno navedenoj Strategiji, Kolegij ministra je odobrio objavu natječaja za zapošljavanje 54 posebno specijalizirana policijska službenika koji su završili dvogodišnje visoko školovanje pomorskog smjera a koji bi svoje poslove obavljali isključivo na službenim plovilima. Preostalih 73 radna mjesta sa srednjom stručnom spremom sustavno se popunjavaju novoprimitim službenicima po završetku temeljnog obrazovanja.

Uz službenike koji rade na zaštiti plave granice, popunjava se broj službenika koji rade na poslovima granične kontrole na pomorskim graničnim prijelazima, a sukladno dinamici predviđenoj Akcijskim planom za integrirano upravljanje granicama.

⁵ Plovila duža od 15 metara

⁶ Plovila dužine od 8 do 15 metara

⁷ Plovila do 8 metara dužine za more

⁸ Vidi Aneks I

Kroz projekt „Plava granica“ definiran je program obuke policijskih službenika pomorske policije. U skladu s programom, do kraja 2011. godine će se obučiti 22 multiplikatora za provedbu obuke za poslove zaštite plave granice po novom programu. Svi službenici pomorske policije imaju završenu temeljnu policijsku obuku kao i dodatnu obuku za svoju službu.

Nacionalni pomorski centar za prikupljanje podataka

Do kraja 2012. godine uspostaviti će se Nacionalni pomorski centar za prikupljanje podataka u sastavu Ministarstva unutarnjih poslova, koji će raditi u sustavu 24/7. U tu svrhu Ministarstvo unutarnjih poslova će tijekom 2011. sa svim tijelima sklopiti sporazume na temelju kojih će Ministarstvo unutarnjih poslova dobivati sve potrebne podatke za nadzor granice na moru.

Centar će omogućiti pravovremeno prikupljanje podataka između svih državnih tijela uključenih u obavljanje poslova na morskom prostoru, odnosno formiranje operativne slike stanja u realnom vremenu kroz korištenje postojećih radarskih sustava (VTMIS, AIS i VMS). Osim nadzora granice na moru putem policijskih plovila, u tijeku je uspostava sustava sustava nadzora i upravljanja pomorskim prometom (VTMIS). To će olakšati radarski nadzor cjelokupnog morskog prostora Republike Hrvatske.

Sve aktivnosti koje se odnose na nadzor granica na moru bit će integrirane u Akcijski plan integriranog upravljanja granicom tijekom sljedećeg revidiranja.

Međuagencijska suradnja

Kroz Akcijski plan za integrirano upravljanje granicama kontinuirano se i sistematski unapređuje međuagencijska suradnja svih službi koje rade na granici, posebice carine i policije. Ta se suradnja očituje kroz zajedničke akcije, zajednička planiranja i koordinacije službe te zajedničko korištenje opreme. Osnovana je međuresorna radna skupina koju vodi Ministarstvo unutarnjih poslova te koja kontinuirano radi na poslovima integriranog upravljanja granicama.

Pored navedenog radi se na daljnjem unapređenju međuagencijske suradnje kroz zajedničku analizu rizika i uspostavu zajedničke baze podataka te ubrzanu i pojednostavljenu graničnu kontrolu („one stop control“).

Analiza rizika

Hrvatska granična policija je razvila novi sustav analize rizika koji će biti u potpunosti implementiran do kraja 2011. godine. Stvorene su organizacijske pretpostavke, ustrojen je Odsjek za analizu rizika na nacionalnoj razini, te je izvršena obuka službenika za analizu rizika na nacionalnoj i regionalnoj razini. Osim toga, sastavljene su i Metodološke upute za izradu analize rizika koje će se do kraja 2010. godine ažurirati u dijelu razmjene profila rizika i indikatora. S ciljem ujednačavanja i olakšavanja rada na području analize rizika, u tijeku je izrada Priručnika za izradu analize rizika (biti će izrađen do kraja 2010. godine). Implementacijom NISUDG-a na svim međunarodnim graničnim prijelazima dobit ćemo

efikasniji sustav dostave profila i indikatora rizika krajnjim korisnicima. Isto tako NISUDG će omogućiti prikupljanje svih operativno interesantnih informacija i saznanja koje će se na nacionalnoj razini obrađivati i vrednovati na temelju sustava procjene njihove vrijednosti.

Međunarodna suradnja

Nastavno na Uredbu Vijeća (EZ) br. 2007/2004 od 26. listopada 2005. godine o osnivanju Europske agencije za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama država članica EU, u travnju 2008. godine potpisan je „Radni dogovor za uspostavu operativne suradnje između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Europske agencije za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama država članica Europske unije (FRONTEX)“. U siječnju 2009. godine uspostavljena je nacionalna kontaktna točka za razmjenu informacija sa FRONTEX-om, tzv. NFPOC, te nacionalni koordinator za obuku, tzv. NTC. Nadalje, na razini Uprave za granicu, određen je i koordinator za provedbu zajedničkih operacija koje organizira FRONTEX. U travnju 2010. godine razmjennom pisama je prihvaćen Akcijski plan za implementaciju Radnog dogovora.

Osim suradnje s FRONTEX-om, Republika Hrvatska ima potpisane bilateralne sporazume koji reguliraju suradnju granične policije s Republikom Slovenijom, Republikom Mađarskom, Bosnom i Hercegovinom i Republikom Srbijom. S Talijanskom Republikom je nacrt Sporazuma izrađen te je spreman za potpisivanje. Sporazum sa Crnom Gorom je u fazi pregovora. Sporazum sa Republikom Slovenijom će biti usklađen sa Šengenskom konvencijom.

V. PRAVOSUDNA SURADNJA U GRAĐANSKIM I KAZNENIM STVARIMA

Pravosudna suradnja u građanskim stvarima

Puna usklađenost s pravnom stečevinom na području pravosudne suradnje u građanskim stvarima bit će ostvarena danom ulaska Hrvatske u Europsku uniju kada će se relevantne uredbe EU izravno primjenjivati u Hrvatskoj. Radi osiguranja potrebne razine usklađenosti odnosno stvaranja uvjeta za izravnu primjenu relevantnih instrumenata pravne stečevine EU Hrvatska je nastavila s pravnim prilagodbama nacionalnog zakonodavstva u području pravosudne suradnje u građanskim stvarima.

Izmjenama Zakona o sudovima iz 2008. i 2009. godine (NN 113/08, 153/09), proširena je nadležnost općinskih, županijskih i trgovačkih sudova. Slijedom navedenih izmjena, po pristupanju Hrvatske Europskoj uniji, općinski sudovi u postupcima iz svoje nadležnosti obavljat će poslove međunarodne pravosudne suradnje s državama članicama EU, a trgovački sudovi poslove međunarodne pravne pomoći u izvođenju dokaza u trgovačkim stvarima.

Zakonom o izmjenama i dopunama Ovršnog Zakona (NN 67/08) stvoreni su uvjeti za izravnu primjenu Uredbe (EZ) br. 805/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. godine o stvaranju Europskog ovršnog naloga za nesporne tražbine. Izmjenama Zakona uređen je postupak i nadležnost nacionalnih tijela za izdavanja potvrde o Europskom ovršnom nalogu kao i postupak određivanja ovrhe na temelju Europskoga ovršnog naloga.

Radi primjene Uredbe (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenog 2007. godine o dostavi u državama članicama sudskih i izvansudskih pismena u građanskim i trgovačkim stvarima („dostava pismena“) i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000, Uredbe Vijeća (EZ) br. 1206/2001 od 28. svibnja 2001. godine o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim i trgovačkim stvarima, Uredbe (EZ) br. 1896/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. godine o Europskom platnom nalogu i Uredbe (EZ) br. 861/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. lipnja 2007. godine o Europskom postupku male vrijednosti donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (NN 84/08).

U svibnju 2008. godini ratificirana je Europska Konvencija o naknadi žrtvama kaznenih djela nasilja od 24. studenog 1983. godine (NN MU 4/08). Konvencija je stupila na snagu 1. studenog 2008. godine, a kao središnje tijelo za zaprimanje zahtjeva za uzajamnom pomoći određeno je Ministarstvo pravosuđa.

Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela (NN 80/08) usklađen je s Direktivom Vijeća 2004/80/EZ od 29. travnja 2004. godine u vezi naknade žrtvama kaznenih djela.

U području pristupa pravosuđu donesen je Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 62/08), koji je usklađen s Direktivom Vijeća 2003/8/EZ od 27. siječnja 2003. godine o poboljšanju pristupa pravosuđu u prekograničnim sporovima stvaranjem minimalnih zajedničkih pravila o pravnoj pomoći.

U lipnju 2009. godine ratificirana je Haška Konvencija o izvođenju dokaza u inozemstvu u građanskim ili trgovačkim stvarima od 18. ožujka 1970. godine (NN MU 5/09). Konvencija je stupila na snagu 30. studenog 2009. godine, a u cilju primjene Konvencije kao i Uredbe Vijeća (EZ) br. 1206/2001 kao središnje tijelo za zaprimanje zamolnica određeno je Ministarstvo pravosuđa.

Također, ratificirana je Konvencija o nadležnosti, mjerodavnom pravu, ovrsi i suradnji u odnosu na roditeljsku odgovornost i o mjerama za zaštitu djece od 19. listopada 1996. godine (NN MU 5/09) kao i Europska konvencija o kontaktima s djecom od 15. svibnja 2003. godine (NN MU 7/08). Kao središnje tijelo, prema odredbama navedenih konvencija, određeno je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, koje će djelovati kao središnje tijelo i u pogledu Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003.

Republika Hrvatska biti će spremna 1. siječnja 2011. godine, pristupiti Europskoj pravosudnoj mreži u građanskim i trgovačkim stvarima, a u skladu s Odlukom Europskog parlamenta i Vijeća 568/2009/EC od 18. lipnja 2009., koja mijenja Odluku Vijeća 2001/470/EZ o uspostavi Europske pravosudne mreža u građanskim i trgovačkim stvarima.

U 2009. godini, broj primljenih zahtjeva za priznanje i izvršenje stranih sudskih odluka na općinskim sudovima iznosio je ukupno 1438, od čega je ukupno riješeno 1341. Ukupan broj neriješenih predmeta na kraju perioda iznosi 97.

Na općinskim sudovima za 1144 predmeta postupak je trajao do 6 mjeseci, za 102 predmeta od 6 do 12 mjeseca, te za 33 predmeta preko 12 mjeseci.

Broj primljenih zahtjeva za priznanje i izvršenje stranih sudskih i arbitražnih odluka na trgovačkim sudovima, iznosio je ukupno 25, od čega je ukupno riješeno 18. Ukupan broj neriješenih predmeta na kraju perioda iznosi 7.

Na trgovačkim sudovima, postupak je za 8 predmeta trajao do 6 mjeseci, a za 1 preko 12 mjeseci.

Na Visoki trgovački sud primljeno je 8 predmeta (žalbe na prvostupanjska rješenja trgovački sudova), od kojih je riješeno svih 8. Postupak je za 7 predmeta trajao do 6 mjeseci, a za 1 preko 12 mjeseci.

Pravosudna akademija vrši kontinuiranu edukaciju sudskih savjetnika i pravosudnih dužnosnika o pravnoj stečevini EU na ovom području.

Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima

Na području pravosudne suradnje u kaznenim stvarima Hrvatska je dovršila usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s postojećom pravnom stečevinom EU. Ministarstvo pravosuđa kao središnje tijelo u sustavu međunarodne pravne pomoći u kaznenim stvarima, kontinuirano jača administrativne sposobnosti kroz povećanje broja službenika, njihovu edukaciju i specijalizaciju, sukladno potrebama učinkovite međunarodne suradnje.

Radi osiguranja implementacije Okvirne odluke Vijeća 2002/584/JHA od 13. lipnja 2002. godine o Europskom uhidbenom nalogu i postupku predaje između država članica izmijenjen je Ustav RH (NN 76/10) odnosno odredba čl. 9. Ustava RH koji je propisivala zabranu izručivanja hrvatskih državljana drugoj državi. Ustavom je propisano da državljanin Republike Hrvatske ne može biti proganjan iz Republike Hrvatske niti mu se može oduzeti državljanstvo, a ne može biti ni izručen drugoj državi, osim kad se mora izvršiti odluka o izručenju ili predaji donesena u skladu s međunarodnim ugovorom ili pravnom stečevinom Europske unije. Sukladno navedenoj odredbi Republika Hrvatska je sklopila ugovore s Republikom Srbijom i Crnom Gorom o izručenju.

Nakon izmjena Ustava, 9. srpnja 2010. godine donesen je Zakon o pravosudnoj suradnji s državama članicama EU (NN 91/10). U Zakon su transponirane odredbe sljedećih pravnih instrumenata EU: Okvirna odluka Vijeća 2002/584/JHA od 13. lipnja 2002. godine o Europskom uhidbenom nalogu i postupku predaje između država članica, Okvirna odluka Vijeća 2003/577/JHA od 22. lipnja 2003. godine o izvršenju u Europskog naloga za osiguranje imovine ili dokaza, Okvirna odluka Vijeća 2005/214/JHA od 24. veljače 2005. godine o primjeni načela uzajamnog priznanja na odluke o novčanoj kazni, Okvirna odluka Vijeća 2006/783/JHA od 6. listopada 2006. godine o primjeni načela uzajamnog priznanja na naloge za oduzimanje, Okvirna odluka Vijeća 2008/909/JHA od 27. studenog 2008. godine o primjeni načela uzajamnog priznanja na presude u kaznenim stvarima kojima je izrečena kazna zatvora ili mjera koja uključuje oduzimanje slobode radi njihovog izvršenja u EU, Okvirna odluka Vijeća 2008/947/JHA od 27. studenog 2008. godine o primjeni načela uzajamnog priznanja na presude i odluke o probaciji u pogledu nadzora nad izvršenjem probacijskih mjera i alternativnih sankcija, Okvirna odluka Vijeća 2008/978/JHA od 18. prosinca 2008. godine o europskom nalogu za pribavljanje dokaza u svrhu pribavljanja predmeta, dokumenata i podataka radi korištenja u kaznenim postupcima i Okvirna odluka Vijeća

2009/299/JHA od 26. veljače 2009. godine kojom su izmijenjene Okvirne odluke Vijeća 2002/584/JHA, 2005/214/JHA, 2006/783/JHA, 2008/909/JHA i 2008/947/JHA, kojom su povećana postupovna prava osoba i ojačana primjena načela uzajamnog priznanja odluka donesenih u odsutnosti osobe sa suđenja.

Zakonom je osigurana primjena načela uzajamnog priznanja kao temeljnog načela pravosudne suradnje u kaznenim stvarima u EU, čime je, u odnosu na odluke pravosudnih tijela država članica EU, napušten tradicionalni konvencijski pristup uz provođenje postupka tzv. egzekviture. Zakon će stupiti na snagu danom pristupanja Hrvatske EU.

Izmjenama Zakona o sudovima (NN 153/09) propisana je nadležnost sudova u postupcima pravosudne suradnje s državama članicama EU, čime su ostvareni preduvjeti za osiguranje neposredne komunikacije između nadležnih pravosudnih tijela u postupcima pravosudne suradnje u kaznenim stvarima.

Hrvatsko zakonodavstvo je usklađeno s Okvirnom odlukom Vijeća 2001/220/JHA od 15. ožujka 2001. godine o položaju žrtava u kaznenom postupku. Usklađivanje je provedeno kroz Zakon o Kaznenom postupku (NN 152/08 i 76/09) i Zakon o izmjenama i dopunama zakona o izvršavanju kazne zatvora (NN 83/09). Zakon o Kaznenom postupku, između ostalog, propisuje uzimanje iskaza putem sredstava za prijenos slike i zvuka (video-link i telefonska konferencija) i pravo na djelotvornu psihološku i drugu stručnu pomoć i potporu tijela, organizacije ili ustanove za pomoć žrtvama kaznenih djela.

Izmjenama Zakona o izvršavanju kazne zatvora (NN 83/09) propisana je dužnost obavještanja oštećenika da je počinitelj pušten na slobodu nakon izdržane kazne zatvora.

Ratificiran je Dodatni protokol uz Konvenciji o transferu osuđenih osoba od 18. prosinca 1997. godine (NN MU 5/08). Protokol je stupio na snagu 1. veljače 2009. godine.

Hrvatska prati razvoj Europske pravosudne mreže u kaznenim stvarima i njezinih instrumenata te uspješno surađuje s istom kako u rješavanju složenih kaznenih predmeta s međunarodnim elementom, tako i u uzajamnoj razmjeni podataka o pravnim propisima i sudskoj praksi. Hrvatska je imenovala pet kontakt osoba za Europsku pravosudnu mrežu u kaznenim stvarima (dvije osobe u Županijskom sudu u Zagrebu, jednu osobu u Županijskom sudu u Rijeci i dvije osobe u Ministarstvu pravosuđa RH). Navedene osobe sudjeluju na redovitim i plenarnim sastancima Europske pravosudne mreže u kaznenim stvarima.

Sporazum između RH i EUROJUST-a je stupio na snagu 5. lipnja 2009. godine. Ujedno je donesen Pravilnik o upućivanju državnog odvjetnika za vezu u EUROJUST (NN 54/09) i Pravilnik o izmjeni i dopuni pravilnika o unutarnjem poslovanju u državnim odvjetništvima (NN 57/09) koji regulira zaštitu osobnih podataka unesenih u evidencije državnih odvjetništava. Vlada RH je u rujnu 2009. donijela Odluku o upućivanju državnog odvjetnika za vezu RH u EUROJUST.

Ugovor između RH i Republike Austrije o dopuni Europske konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima dopunjen Dodatnim protokolom Europskoj konvenciji o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima i olakšanju njene primjene (NN MU 7/08) je stupio na snagu 1. lipnja 2009., a njime je prošireno područje primjene Europske konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima i njezinih dodatnih protokola, kao i predviđena mogućnost neposredne komunikacije pravosudnih tijela država ugovornica.

Vežano uz sustav razmjene podataka iz kaznenih evidencija između država članica, kroz izmjene Zakona o rehabilitaciji i kaznenim evidencijama u dijelu koji će regulirati međunarodnu razmjenu podataka iz kaznenih evidencija provesti će se usklađivanje s Okvirnom odlukom 2009/315/JHA od 26. veljače 2009. o organizaciji i sadržaju razmjene informacija iz kaznene evidencije između država članica i Odlukom 2009/316/JHA od 6. travnja 2009. o uspostavi Europskog informacijskog sustava kaznenih evidencija (ECRIS). Zakon će se uputiti u zakonodavnu proceduru do kraja 2010. godine. Ujedno, kontinuirano će se raditi na potrebnim tehničkim prilagodbama kaznene evidencije RH kako bi se udovoljilo zahtjevima postavljenim u navedenim aktima EU.

U 2009. godini, broj primljenih zahtjeva za priznanje i izvršenje stranih sudskih odluka u kaznenim predmetima iznosio je ukupno 15, iz prethodnog razdoblja ostalo je neriješeno 9 predmeta a u 2009. godini ukupno je riješeno 16 predmeta. Postupak je trajao kraće od 6 mjeseci za 15 predmeta.

U prvom tromjesečju 2010. godine primljeno je 3 zahtjeva za priznanje i izvršenje stranih sudskih odluka u kaznenim predmetima, a riješeno je ukupno 2, od kojih je jedan trajao kraće od 6 mjeseci a jedan dulje od 12 mjeseci.

VI. POLICIJSKA SURADNJA I BORBA PROTIV ORGANIZIRANOG KRIMINALA

Policijska suradnja

U cilju stvaranja pretpostavki za uspješnije ostvarivanje međunarodne policijske suradnje, Hrvatska je potpisala 35 bilateralnih ugovora i 12 bilateralnih akata kao i 2 ugovora o policijskoj suradnji o okviru međunarodnih tijela (sa SECI Centrom i EUROPOL-om). Ujedno Hrvatska sudjeluje u radu INTERPOL-a, EUROPOL-a i SECI Centra. Od 2008. do 2010. godine intenzivirana je međunarodna suradnja te su potpisani slijedeći akti:

- Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Mađarske o suradnji u borbi protiv prekograničnog kriminala;
- Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Savezne Republike Njemačke o suradnji na suzbijanju organiziranog i teškog kriminala;
- Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Srbije o policijskoj suradnji;
- Memorandum između Republike Hrvatske i Sjedinjenih Američkih Država o borbi protiv kriminala;
- Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Države Izraela o suradnji u borbi protiv kriminala;
- Memorandum o suglasnosti o suradnji između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova Republike Kosova;
- Sporazum o suradnji na suzbijanju kriminala između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Poljske;
- Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Malte o borbi protiv nezakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima i organiziranog kriminala i međunarodnog terorizma, i
- Konvencija Centra za provedbu zakona u jugoistočnoj Europe (SELEC konvencija).

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Helenske Republike o borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine narkotičnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala, stupio je na snagu 3. siječnja 2010. godine (NN MU 13/09).

Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Moldove o suradnji u borbi protiv organiziranog kriminala, nezakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, terorizma i drugih vrsta teških kaznenih stupio je na snagu 28 Ožujka 2010 (NN MU 4/10).

U 2010. godine pokrenuti su razgovori oko sklapanja sporazuma o policijskoj suradnji između Vlade RH i Vlade Crne Gore te Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Republike Albanije.

U rujnu 2010. godine je potpisan Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o suradnji u borbi protiv prekograničnog kriminala.

Programskim smjernicama Ravnateljstva policije Ministarstva unutarnjih poslova za 2008. – 2011., predviđeno je upućivanje 10 policijskih časnika za vezu u međunarodne organizacije i u pojedine države s kojima postoji potreba i interes za intenzivnijom suradnjom. Sukladno tome, u ožujku 2008. godine upućen je časnik za vezu u EUROPOL, a tijekom 2010. godine planirano je upućivanje dodatnih policijskih časnika za vezu. U cilju ostvarenja navedenog, Vlada Republike Hrvatske je 18. ožujka 2010. godine donijela Odluku o davanju prethodne suglasnosti za upućivanje hrvatskog policijskog časnika za vezu u Glavno tajništvo INTERPOL-a, dok je 13. svibnja 2010. godine donijela Odluku o davanju prethodne suglasnosti za upućivanje policijskih časnika za vezu RH u Republiku Austriju, Republiku Srbiju, Državu Izrael i INTERPOL. Temeljem navedenih Odluka, internim je natječajem odabrano četiri kandidata te je pokrenut postupak njihova upućivanja.

Temeljem Sporazuma o operativnoj i strateškoj suradnji između Republike Hrvatske i Europol-a osnovana je Nacionalna jedinica EUROPOL-a pri Odjelu za međunarodnu policijsku suradnju Ministarstva unutarnjih poslova. Operativna suradnja sa EUROPOL-om. u stalnom je porastu, posebice nakon upućivanja časnika za vezu u EUROPOL u ožujku 2008. godine. Tako je putem sigurnosnog komunikacijskog kanala EUROPOL-a razmijenjeno ukupno 2875 poruka tijekom 2009. godine, za razliku od 2008. godine kada je razmijenjeno 2260 poruka, a do kraja rujna 2010. godine razmijenjeno je 1846 poruka. Republika Hrvatska aktivno sudjeluje u analitičkim radnim datotekama EUROPOL-a (AWF), i to: SOYA, FURTUM i SMOKE).

U srpnju 2010. potpisani su Memorandum o suglasnosti između Republike Hrvatske i EUROPOL-a o uspostavi sigurne komunikacijske linije i Bilateralni sporazum između Republike Hrvatske i EUROPOL-a za međusobnu povezanost kompjuterskih mreža.

Izrađen je Plan aktivnosti za uspostavu S.I.Re.N.E. ureda te Smjernice za pravna, organizacijska i pitanja zapošljavanja. Plan aktivnosti sadrži osnovne preporuke za razmjenu dodatnih informacija u sklopu Šengenskog informacijskog sustava. Uspostava nacionalnog Ureda je planirana do kraja 2010. godine dok bi sve ostale aktivnosti (postupan odabir djelatnika, infrastruktura, analiza nacionalnih podataka, evaluacija podataka koje treba unijeti i nacionalnih unosa, obuka) trebale biti dovršene do kraja 2011. godine.

Donošenjem Zakona o kaznenom postupku (NN 152/08, 76/09), hrvatsko zakonodavstvo je usklađeno s Okvirnom odlukom Vijeća 2002/465/JHA od 13. lipnja 2002. godine o

zajedničkim istražnim timovima, na način da su ovlasti za osnivanje zajedničkih istražnih timova proširene i za kaznena djela izvan nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK), odnosno na sva kaznena djela koja su obuhvaćena Okvirnom odlukom. Također, Zakonom o policijskim poslovima i ovlastima (NN 76/09), propisani su uvjeti i način sudjelovanja hrvatskih policijskih službenika u obavljanju policijskih poslova u inozemstvu te uvjeti za djelovanje i ovlasti stranih policijskih službenika na području Republike Hrvatske.

Opsegu međunarodne policijske suradnje Republike Hrvatske svjedoči i veliki broj zajedničkih policijskih istraga sa zemljama u regiji.

Borba protiv organiziranog kriminala

Hrvatska je unaprijedila zakonodavni i institucionalni okvir te međuagencijsku suradnju na području suzbijanja organiziranog kriminala. Kroz izmjene kazneno materijalnog i procesnog zakonodavstva provedeno je daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom EU.

U cilju osiguranja formalnih uvjeta za sudjelovanje u zajedničkim istražnim timovima Republika Hrvatska je pristupila sljedećim višestranim instrumentima koji pružaju mogućnost uspostave zajedničkih istražnih timova:

- Konvenciji Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta sa pratećim protokolima, koja je u odnosu na Republiku Hrvatsku stupila na snagu 29. rujna 2003. godine (NN MU 13/03);
- Drugom dodatnom protokolu uz Europsku konvenciju o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima koji je u odnosu na RH stupio na snagu dana 1. srpnja 2007. godine (NN MU/4/07);
- Konvenciji Ujedinjenih naroda protiv korupcije (NN MU 02/05) koja je u odnosu na RH stupila na snagu 14. prosinca 2005. godine (NN MU 1/06).

Pored navedenog, institut zajedničkih istražnih timova uređen je i nacionalnim zakonodavstvom i to:

- Zakonom o kaznenom postupku (NN 152/08 i 76/09), gdje su u članku čl. 201. propisane pravne pretpostavke za provođenje zajedničkih istraga;
- Zakonom o Uredu za sprečavanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (NN 76/09), gdje je čl. 17. definiran je djelokrug rada Odjela za međunarodnu suradnju i zajedničke istrage koji je nadležan za određivanje članove u zajednička istražna tijela;
- Zakonom o policijskim poslovima i ovlastima (NN 76/09), gdje se u članku 22. reguliraju pitanja sudjelovanja policijskih službenika u zajedničkim istražnim tijelima,
- Pravilnikom o postupanju policijskih službenika (podzakonski propis) kojim se detaljnije uređuju pitanja obavljanja policijskih poslova u inozemstvu, uključujući i rad u okviru zajedničkih istražnih timova (NN 89/10).

Nadalje, Republika Hrvatska prilikom sklapanja bilateralnih međunarodnih ugovora o policijskoj suradnji sa drugim zemljama uređuje i pitanja osnivanja zajedničkih istražnih timova i rada u okviru njih. Ovakve odredbe već sada postoje u ugovorima s Republikom

Austrijom (stupio na snagu 1. listopada 2008. godine), Republikom Mađarskom (stupio na snagu 7. kolovoza 2009. godine) i s Republikom Srbijom (stupio na snagu 7. svibnja 2010. godine) i Bosnom i Hercegovinom (privremeno stupio na snagu danom potpisa, 17. rujna 2010.).

U cilju efikasnije borbe protiv kriminaliteta, posebice suzbijanja organiziranog kriminaliteta i korupcije, usvojen je novi Zakon o kaznenom postupku (NN 152/08 i 76/09). Zakon uvodi tzv. tužiteljsku istragu, a u odnosu na kaznena djela iz djelokruga USKOK-a, u primjeni je od srpnja 2009. godine. Svrha novog Zakona je učinkovitije, brže i jednostavnije postupanje u kaznenim postupcima, kao i usklađivanje s pravilima Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te rješenjima koja prevladavaju u europskim zemljama.

U cilju daljnjeg usklađivanja nacionalnog zakonodavstva u području kompjuterskog kriminaliteta s obvezama i pravnim standardima EU, novim Zakonom o kaznenom postupku, propisana je mogućnost određivanja posebnih dokaznih radnji u odnosu na pojedina kaznena djela kompjuterskog kriminaliteta. Tako je predviđeno da se nadzor i tehničko snimanje telefonskih razgovora i drugih komunikacija na daljinu, presretanje, prikupljanje i snimanje računalnih podataka i drugo, može odrediti za slijedeća kaznena djela: dječju pornografiju na računalnom sustavu ili mreži, povredu tajnosti, cjelovitosti i dostupnosti računalnih podataka, programa ili sustava, računalno krivotvorenje i računalnu prijevaru. Navedene izmjene stupit će na snagu 1. rujna 2011. godine. Za kazneno djelo udruživanja za počinjenje kaznenog djela Zakon se primjenjuje od 1. srpnja 2009. godine.

U cilju prevencije računalno-sigurnosnih incidenata, povećanja sigurnosti pri korištenju računalno-informacijske tehnologije i unapređivanja rada policijskih službenika koji postupaju po problematici računalnog kriminaliteta, Ministarstvo unutarnjih poslova zaključilo je s Hrvatskom akademskom i istraživačkom mrežom – CARNet-om i Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa, 22. veljače 2010. godine Sporazum o suradnji na prevenciji i rješavanju računalnih incidenata i drugih oblika računalnog kriminaliteta.

Donošenje novog Zakona o kaznenom postupku nužno je uvjetovalo usvajanje novih Zakona o državnom odvjetništvu (NN 76/09) i Zakona o USKOK-u (NN 76/09). Ovi zakoni stupili su na snagu 1. srpnja 2009. godine te na normativnom i provedbenom planu, uz ostalo, omogućuju efikasniji progon kaznenih djela korupcije i organiziranog kriminaliteta iz nadležnosti USKOK-a. Ujedno je donesen i novi Zakon o policijskim poslovima i ovlastima (NN 76/09), koji također omogućava efikasnije provođenje prethodnog postupka i istrage.

U prosincu 2008. godine izmijenjen je i Kazneni zakon (NN 152/08), a najvažnija izmjena odnosi se na olakšanje oduzimanja imovinske koristi. Navedenim izmjenama Kazneni zakon je usklađen s Okvirnom odluka Vijeća 2005/212/JHA od 24. veljače 2005. godine o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelom.

U srpnju 2010. Vlada Republike Hrvatske usvojila je prijedlog Zakona o oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem. Navedeni Zakon, propisuje postupak utvrđivanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem, postupak osiguranja oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem, postupak ovrhe temeljem odluke o oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem, postupanje s oduzetom imovinom i imovinom glede koje je određena privremena mjera oduzimanja, ostvarenje prava osoba oštećenih kaznenim djelom i prekršajem, te zaštitu prava trećih osoba.

U 2009. godini je u potpunosti uspostavljen sustav specijaliziranih tijela usmjerenih isključivo na otkrivanje, progon i sankcioniranje kaznenih djela organiziranog kriminaliteta. Pored Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK) u kolovozu 2008. godine u okviru Ministarstva unutarnjih poslova ustrojen je Policijski nacionalni ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (PNUSKOK) te posebni odjeli pri županijskim i općinskim sudovima u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku. PNUSKOK je u potpunosti funkcionalan od 23. rujna 2009. godine, dok su posebni sudski odjeli na županijskim sudovima u funkciji od 1. ožujka 2009. godine.

S ciljem jačanja operativnih kapaciteta Policijskog nacionalnog ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, tijekom rujna 2009. godine stavljeni su u funkciju 4 regionalna operativna odjela u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku, čija je zadaća neposredno provođenje policijskih izvida u predmetima nacionalne razine kriminaliteta.

Za postupke identificiranja i traganja za imovinom stečenom kaznenim djelom u Republici Hrvatskoj nadležno je Ministarstvo unutarnjih poslova. U tom smislu Policijski nacionalni ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (PNUSKOK) preuzeo je poslove jedinice - ureda za otkrivanje imovine stečene kaznenim djelom. Unutar novoformiranih operativnih odjela PNUSKOK-a raspoređeni su policijski službenici neposredno nadležni za provođenje financijskih istraga.

Sukladno obvezama iz Protokola protiv nezakonite proizvodnje i trgovanja vatrenim oružjem, njegovim dijelovima i komponentama te streljivom, kojim se dopunjuje Konvencija UN protiv organiziranog kriminaliteta (NN MU 14/02), Policijski nacionalni ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta na nacionalnoj razini zadužen je i za suzbijanje krijumčarenja i ilegalnog posjedovanja oružja, te operativno praćenje, nadzor i koordinaciju u vezi s tom problematikom.

Napredak u ovom području predstavlja i usvajanje Nacionalnog kriminalističko-obavještajnog modela koji je dao osnovu za razvoj kriminalističko-obavještajnog sustava u Hrvatskoj. Temeljem toga su od listopada 2008. godine stavljeni u funkciju metodološke upute kojima Glavni ravnatelj policije daje jasne smjernice za razvoj kriminalističko-obavještajnog sustava u Hrvatskoj, temeljenog na policijskom postupanju usmjeravanom kriminalističko-obavještajnim informacijama (ILP). Ovim dokumentom detaljno je razrađen i sustav vrednovanja pouzdanosti izvora informacija, pouzdanosti informacija i utvrđivanja kodova za rukovanje (sustav 4x4).

Od 2002. do 2008. godine unutar Ministarstva unutarnjih poslova stavljen je u funkciju Integrirani kriminalističko-obavještajni sustav (iCIS), čiji sastavni dio je i kriminalističko-obavještajna baza podataka organiziranog kriminaliteta. Radi se o policijskoj bazi kriminalističko-obavještajnih podataka koja se primarno koristi u borbi protiv transnacionalnog organiziranog kriminala, ilegalnih migracija, pranja novca, krijumčarenja ljudi, oružja i droge, ali svoju primjenu ima i kod svih ostalih pojava oblika kriminaliteta. Obzirom da se u "iCIS" bazi podataka integriraju podaci o analitičkim, odnosno kriminalističkim istraživanjima, baza podataka je podijeljena na tri osnovna podsustava:

- KRIMint (baza podataka o osobama, vozilima, kriminalnim skupinama, komunikacijskim sredstvima, događajima, prijevoznim sredstvima i dr.);
- TELint (baza telefonskih zapisa/ izlista telefonskih poziva), i

- KOMint (baza nadzora telefona sukladno primjeni posebnih izvida).

Nakon implementacije iCIS-a u Ministarstvu unutarnjih poslova nastavljen je razvoj ovog sustava u smislu korištenja u okvirima međuagencijske suradnje. Temeljem prethodno potpisanog Protokola o suradnji, omogućen je pristup iCIS bazi podatka djelatnicima Državnog odvjetništva – USKOK-a. Radi što učinkovitije borbe protiv najtežih oblika organiziranog kriminaliteta i korupcije sa Ministarstvom financija (Porezna uprava, Carinska uprava, Ured za sprječavanje pranja novca, Financijska policija i Devizni inspektorat) sklopljen je Protokol o suradnji i razmjeni informacija, sa ciljem prikupljanja, dijeljenja i razmjene informacija i podataka potrebnih za sprječavanje i otkrivanje kaznenih djela za koje se progoni po službenoj dužnosti, a poglavito kaznenih djela iz domene organiziranog kriminaliteta i korupcije.

U području izrade i provedbe strateških dokumenata nastavljeno je sa izradom procjena ugroženosti od organiziranog kriminaliteta. U siječnju 2010. godine izrađena je Procjena ugroženosti od organiziranog kriminaliteta u RH za 2010. godinu, kao i Plan prioriteta za postupanje na planu suzbijanja organiziranog kriminaliteta.

U kolovozu 2009. godine potpisan je Sporazum o razmjeni podataka u pred-istražnoj fazi postupka između Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta i Ravnateljstva policije. Navedenim sporazumom, Ravnateljstvo policije omogućilo je USKOK-u pristup kriminalističko-obavještajnim podacima te podacima iz informacijskog sustava Ministarstva unutarnjih poslova u slučajevima u kojima postoje osnove sumnje na pripremu ili počinjenje kaznenog djela iz nadležnosti USKOK-a.

Također, u siječnju 2010. godine stupio je na snagu dokument pod nazivom „Standardna operativna procedura o načinu razmjene kriminalističko obavještajnih podataka između Ministarstva pravosuđa, Uprave za zatvorski sustav i Ministarstva unutarnjih poslova, Ravnateljstva policije“. Standardna operativna procedura ima za cilj unaprjeđenje mehanizama suradnje i koordinacije na području razmjene kriminalističko obavještajnih podataka.

Borba protiv trgovine ljudima

U studenom 2008. godine usvojen je Protokol za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima kojim se uređuje nacionalni referalni mehanizam, kao i obveze svakog nositelja unutar sustava suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj. Organizirana je specijalizirana obuka za članove mobilnih timova za pružanje prvih oblika pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima. Organizirane su dvije specijalne obuke (11. i 12. svibnja i 8. i 9. lipnja), gdje je obučeno sveukupno 40 sudionika.

U okviru ICMPD projekta „Program podrške sustavu suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj“ je tijekom 2010. organizirano 8 obuka za radne inspektore, djelatnike Odjela za organizirani kriminal i Odjel za nezakonite migracije Ministarstva unutarnjih poslova. Obuku je prošlo sveukupno 120 sudionika.

U ožujku 2009. godine Vlada RH je usvojila Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2009. do 2011. godine.

Protokol o postupanju pri dobrovoljnom povratku žrtava trgovanja ljudima usvojen je u prosincu 2009. godine. Navedenim Protokolom detaljno se razrađuje način postupanja i nositelji obveza prilikom dobrovoljnog povratka žrtava. Određuje se da je za dobrovoljni povratak žrtve u zemlju povratka nadležno Ministarstvo unutarnjih poslova i tijelo državne uprave nadležno za poslove socijalne skrbi, ukoliko je žrtva dijete.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o strancima (NN 36/09), u skladu s Konvencijom Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima (NN MU 7/07), izmijenjene su odredbe vezane uz prihvaćanje programa pomoći i zaštite od strane žrtve trgovanja ljudima te stjecanja statusa žrtve trgovanja ljudima.

Slijedom izmjena o Zakona o strancima i donošenja Protokola o postupanju pri dobrovoljnom povratku žrtava trgovanja ljudima, u veljači 2010. godine usvojene su izmjene i dopune Protokola za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima.

U cilju formaliziranja uspostavljene suradnje sa organizacijama civilnog društva, u siječnju 2010. godine Ured za ljudska prava, Ministarstvo unutarnjih poslova i Centar za žene žrtve rata „Rosa“ sklopili su Sporazum o suradnji za vođenje SOS linije za žrtve trgovanja ljudima. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u travnju 2009. godine donijelo Odluku o imenovanju županijskih zdravstvenih koordinatora u slučaju pružanja zdravstvene pomoći žrtvama trgovanja ljudima. Imenovano je ukupno 29 županijskih zdravstvenih koordinatora.

Sustavno se provodi edukacija za ciljane skupine. Educirani su policijski službenici, pripadnici oružanih snaga, djelatnici vojne policije, članovi mobilnih timova, obiteljskih centara, zdravstveni djelatnici, učenici i studenti, turistički djelatnici te predstavnici organizacija civilnog društva. U 2009. godini održano je svukupno 28 obuka za sve ciljane skupine, te je sveukupno obučeno 700 sudionika. Do rujna 2010. održano je sveukupno 11 obuka za otprilike 200 sudionika.

Sukladno obvezama iz Protokola za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima, u ožujku 2010. g. izdano je ovlaštenje za rad članovima mobilnog tima na temelju specijalizirane obuke te su u travnju 2010. g. imenovani članovi mobilnih timova. Također, u siječnju 2010. g. imenovani su županijski koordinatori iz Centara za socijalnu skrb kao članovi mobilnih timova. Imenovana su 4 mobilna tima, od kojih je svaki broji četiri člana. Četiri županijska koordinatora su imenovana za članove mobilnih timova (po jedan za svaki mobilni tim).

U 2009. godini, Ministarstvo unutarnjih poslova RH je otkrilo i nadležnom državnom odvjetništvu prijavilo 5 kaznenih djela „Trgovanje ljudima i ropstvo“. U svezi spomenutih slučajeva Ministarstvo unutarnjih poslova otkrilo je i prijavilo nadležnim državnim odvjetništvima 11 počinitelja ovih kaznenih djela dok su 4 počinitelja uhićena i privedena nadležnim pravosudnim tijelima. Nastavno na navedeno, u inozemstvu je, suradnjom MUP-a Republike Hrvatske te Republike Srbije, Bosne i Hercegovine i Švicarske Konfederacije procesuirano ukupno 9 počinitelja navedenih kaznenih djela koji su počinili kaznena djela nad hrvatskim državljanima.

Tijekom 2010. godine Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske je otkrilo i nadležnom državnom odvjetništvu prijavilo 2 kaznenih djela „Trgovanje ljudima i ropstvo“ za što je nadležnim državnim odvjetništvima prijavilo 3 počinitelja koji su uhićeni i privedeni

nadležnim pravosudnim tijelima. Svim identificiranim žrtvama trgovanja ljudima, ukupno trima osobama, pružena je pomoć sukladno nacionalnom referalnom sustavu.“

VII. TERORIZAM

Izmjenom Kaznenog zakona u 2008. godini (NN 152/08) Republika Hrvatska je u potpunosti uskladila svoje zakonodavstvo s EU definicijom terorizma, odnosno definicija terorizma usklađena je s Okvirnom Odlukom 2002/475/PUP od 13. lipnja 2002. godine o borbi protiv terorizma. Tako više nema podjele u kaznenom zakonu na protudržavni i međunarodni terorizam, već postoji jedno kazneno djelo terorizma. Također su u kaznenom zakonu dodana i dva nova kaznena djela koja se odnose na terorizam: javno poticanje na terorizam i novačenje i obuka za terorizam, te je izmijenjen članak o zloupotrebi nuklearnih materijala.

U studenom 2008. godine Republika Hrvatska je usvojila Nacionalnu strategiju za prevenciju i suzbijanje terorizma. Tim se dokumentom određuje opći okvir djelovanja u borbi protiv terorizma te se daju smjernice za unapređivanje postojećih i razvoj novih mjera, mehanizama i instrumenata prevencije i suzbijanja terorizma. Nacionalna strategija podupire i usklađena je s ciljevima i vrijednostima koji su zacrtani u Globalnoj protuterorističkoj strategiji Ujedinjenih naroda i Protuterorističkoj strategiji Europske unije (EU), kao i drugim temeljnim protuterorističkim dokumentima iz okvira rada UN, EU, NATO-a, OEES-a i Vijeća Europe.

Sukladno donesenoj Nacionalnoj strategiji, u studenom 2009. godine Vlada je donijela je Odluku o osnivanju međuresornog Savjeta za prevenciju i suzbijanje terorizma, sa zadaćom operacionalizacije Nacionalne strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma te izradu Akcijskog plana za prevenciju i suzbijanje terorizma. Usvajanje Akcijskog plana se očekuje do kraja 2010. godine. Izrada Akcijskog plana podrazumijeva stvaranje protuterorističkog sustava Republike Hrvatske. U Planu će biti identificirane sve državne i druge institucije koje će iz svog područja djelovanja pripremati buduće protuterorističke aktivnosti i u kojem će precizno biti navedena područja za međuagencijsku suradnju.

Republika Hrvatska nastavlja s provođenjem aktivnosti kojima se jačaju protuteroristički kapaciteti kroz redovno i specijalističko educiranje svojih djelatnika koji se bave prevencijom i suzbijanjem terorizma te s unaprjeđivanjem međunarodne suradnje u borbi protiv terorizma, kako na regionalnoj tako i na široj osnovi.

Međuresorna radna skupina za suzbijanjem terorizma od svog osnutka 2005. godine, osim koordinacije i suradnje među resorima, prati i nacionalne provedbe Rezolucije UN-a 1267 (1999) o mjerama protiv talibanskog režima, Rezolucije UN-a 1373 (2001) o suzbijanju terorizma i Rezolucije UN-a 1566 (2004) o prijetnji međunarodnom miru uzrokovanom terorističkim napadima, te provedbe odredaba ostalih relevantnih međunarodnih dokumenata, odnosno inicijativa u sklopu UN, EU, NATO-a, OEES-a i Vijeća Europe na polju borbe protiv terorizma.

VIII. DROGE

U pogledu suzbijanja krijumčarenja i zloupotrebe opojnih droga Republika Hrvatska je u potpunosti uskladila svoje zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU.

U veljači 2009. godine donesen je Akcijski plan za suzbijanje zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj za 2009.-2012., kao drugi takav plan za provedbu Nacionalne strategije suzbijanje zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj 2006.-2012. Navedenim akcijskim planom detaljno se razrađuju smjernice Nacionalne strategije, načini ostvarivanja postavljenih ciljeva, kao i konkretne zadaće pojedinih izvršitelja za odabrano proračunsko razdoblje, temeljene na ocjeni prethodnog Akcijskog plana i novih potreba u stručnim pristupima. Provedbu Akcijskog plana prati i usklađuje Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

Početak lipnja 2010. godine Vlada RH je usvojila Nacionalni program prevencije ovisnosti za djecu i mlade, s ciljem intenziviranja provedbe preventivnih aktivnosti u obrazovnom sustavu.

Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske je u travnju 2010. g. usvojilo Provedbeni program Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj za 2010. godine, kako bi se osigurala optimalna provedba aktivnosti iz Akcijskog plana.

U studenom 2007. godine Vlada Republike Hrvatske je donijela Odluku o pokretanju postupka potpisivanja Sporazuma između Republike Hrvatske i Europske zajednice za sudjelovanje Republike Hrvatske u radu EMCDDA-a. Sporazum je parafiran u prosincu 2009. godine i spreman za potpisivanje.

Nacionalna jedinica Europol zajedno s Nacionalnom informacijskom jedinicom za droge, ustrojenom pri Uredu za suzbijanje zlouporabe droga VRH, predstavlja jednu od ključnih institucija hrvatskog Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u RH. Kao takva sudjeluje u postupku brze razmjene informacija o novim psihoaktivnim tvarima na nacionalnoj razini te je u izravnoj komunikaciji s tijelima EU Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari (EUROPOL-om i EMCDDA-om).

U svrhu daljnjeg razvoja Nacionalnog informacijskog sustava za droge, izrađen je drugi Akcijski plan o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge u Republici Hrvatskoj 2010.-2011. g., koji je Vlada RH usvojila u travnju 2010. godine.

U okviru Policijskog nacionalnog ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, ustrojen je Odjel kriminaliteta droga. Ovaj odjel je nadležan za praćenje i provođenje poslova nacionalne razine složenog i organiziranog kriminaliteta, a koji je pritom na nacionalnoj razini zadužen i za suzbijanje zlouporabe droga, te operativno praćenje, nadzor i koordinaciju u vezi s tom problematikom.

Tijekom 2009. godine evidentirano je 7063 kaznenih djela iz domene zlouporabe droga, za što je prijavljeno 5019 osoba. Ukupno je protiv 4500 osoba podneseno 4552 prekršajnih prijava. U 2009. godini od sveukupno prijavljenih kaznenih djela iz djelokruga linije rada 2373 kaznenih djela ili 33,60 % se odnosi na kvalificirane pojavne oblike kaznenih djela (npr. krijumčarenje, preprodaja, proizvodnja, omogućavanje uživanja droga i dr.), dok se 4690 kaznenih djela ili 66,40% odnosi na neovlašteno posjedovanje droga.

U prvih 5 mjeseci 2010. godine evidentirano je 2426 kaznenih djela iz domene zlouporabe droga, za što je prijavljeno 1675 osoba. Ukupno je protiv 831 osobe podneseno 832 prekršajnih prijave. U tom razdoblju od sveukupno prijavljenih kaznenih djela iz djelokruga

linije rada 979 kaznenih djela ili 40,35 % se odnosi na kvalificirane pojavne oblike kaznenih djela (npr. krijumčarenje, preprodaja, proizvodnja, omogućavanje uživanja droga i dr.), dok se 1647 kaznenih djela ili 59,65 % odnosi na neovlašteno posjedovanje droga.

IX. CARINSKA SURADNJA

Carinski sustav Republike Hrvatske utemeljen je na carinskom sustavu EU i od svoje uspostave u najvećoj mogućoj mjeri s istim usklađen. Daljnje usklađivanje carinskog sustava Republike Hrvatske odvija se sukladno obvezama proisteklim iz pregovaračkog procesa u Poglavlju 29. "Carinska unija".

Za potrebe međunarodne carinske suradnje, institucionalna struktura u Hrvatskoj već sada posjeduje administrativnu sposobnost za provođenje Konvencije o međusobnoj pomoći i suradnji među carinskim službama s pripadajućim aktima (Convention on Mutual Assistance and Cooperation between Customs Administrations ((Naples II Convention)). S tim u vezi Carinska uprava sudjelovala na Stockholmskom sastanku svih zemalja članica EU vezano uz posebne oblike suradnje u okviru Naples II konvencije. Nadalje, vezano uz Konvenciju o uporabi informacijske tehnologije u carinske svrhe, a slijedom obveze razmjene podataka putem CIS-a, o provedenim i tekućim istragama, Carinska uprava formirala je Projektni tim za uspostavu podrške CIS-u. Tim izrađuje potrebnu projektnu dokumentaciju, odnosno poslovni okvir za formiranje i unaprjeđenje postojećih baza podataka koje vodi, a posebice one koje se odnose na provjere o počinjenim prekršajnim i kaznenim djelima.

Donošenjem novog Zakona o carinskoj službi (NN 83/09), koji je stupio na snagu u srpnju 2009. godine, te donošenjem nove Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija (NN 29/09), u dijelu koji se odnosi na Carinsku upravu, kontinuirano se radi na jačanju zakonskih i administrativnih pretpostavki za učinkovito provođenje mjera i radnji carinskog nadzora i provjera. Tim se propisima ovlaštenim carinskim službenicima omogućava provođenje samostalnog nadzora u unutrašnjosti carinskog područja Republike Hrvatske putem mobilnih jedinica.

S tim u vezi, a kako bi se predmetne ovlasti što dosljednije i ispravnije provodile, doneseni su i provedbeni propisi. Tako je u prosincu 2009. godine donesen Pravilnik o načinu postupanja ovlaštenih carinskih službenika prilikom zaustavljanja vozila na cestama radi carinske provjere („Narodne novine“, broj 147/09) kao i Program obuke ovlaštenih carinskih službenika koji zaustavljaju vozila u cestovnom prometu. U tijeku je priprema za provedbu edukacije ovlaštenih carinskih službenika za primjenu ovlasti samostalnog zaustavljanje vozila, te su u tu svrhu i nabavljena potrebna tehnička sredstva. Isto tako, izrađeni su i ostali provedbeni propisi koji se odnose na primjenu ovlasti uporabe sredstava prisile, čije je usvajanje u postupku.

U okviru projekta Nabava opreme za mobilne jedinice Carinske uprave za suzbijanje krijumčarenja“(EuropeAid/127279/D/SUP/HR), planira se nabava opreme za učinkovit rad mobilnih jedinica Carinske uprave.

U ožujku 2010. godine ažuriran je Akcijski plan za integrirano upravljanje granicom, u kojem su određeni dugoročni i kratkoročni ciljevi konkretizirani, određeni su nositelji aktivnosti, rokovi provedbe te okvirni troškovi provedbe.

U Carinskom centru za obuku, tijekom 2009. godine održano je ukupno 73 seminara na koje je bilo uključeno 1456 polaznika, a u 2010. godini (do kraja kolovoza) održano je ukupno 55 seminara u koje je bilo uključeno 1042 polaznika, a teme su bile zastupljene prema specijalističkim područjima carinskog sustava (Obuka vježbenika i novoprmljenih službenika, procedure i postupci, nadzor, zaštita prava intelektualnog vlasništva, porezi i trošarine, TARIC), zatim suzbijanje korupcije i obuka rukovodećih službenika.

X. KRIVOTVORENJE EURA

Sukladno obvezama iz Uredbe Vijeća (EZ) br. 1338/2001 od 28. lipnja 2001. kojom se utvrđuju mjere neophodne za zaštitu eura od krivotvorenja i Uredbe Vijeća (EZ) br. 1339/2001 od 28. lipnja 2001. kojom se proširuje djelovanje Uredbe (EZ) br. 1338/2001 na one države članice koje nisu usvojile euro kao svoju jedinstvenu valutu, pri Hrvatskoj narodnoj banci osnovani su Nacionalni centar za borbu protiv krivotvorenja (NCC), Nacionalni centar za analizu novčanica (NAC) i Nacionalni centar za analizu kovanog novca (CNAC). Ovi Centri započeli su sa radom u ožujku 2009. godine.

Osnivanjem Nacionalnog policijskog ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, isti je preuzeo ulogu Središnjeg ureda za organizaciju i provođenje istraga o predmetima krivotvorenja, sukladno Međunarodnoj konvenciji o sprečavanju krivotvorenja novca (Ženeva, 20. travnja 1929.).

Sporazumom o suradnji na sprečavanju krivotvorenja i otkrivanja krivotvorenih novčanica i kovanog novca zaključenim dana 23. svibnja 2008. godine između Ministarstva unutarnjih poslova i Hrvatske narodne banke, regulirane su međusobne obveze i suradnja između Središnjeg ureda za organizaciju i provođenje istraga o predmetima krivotvorenja te NCC-a, NAC-a i CNAC-a .

U svibnju 2008. godine potpisan je Sporazum o suradnji između Europske središnje banke i Hrvatske narodne banke, a u srpnju 2008. godine prihvaćen Sporazuma o suradnji između Hrvatske narodne banke i Europske komisije/OLAF/ETSC.